

Posudek oponenta disertační práce Hany Tomáškové, MSc.
“ Vliv bilingvismu na prosociální chování žáků 2. stupně ZŠ”
předkládané v roce 2024 na Katedře psychologie FF UK

I. Stručná charakteristika práce

Předložená disertační práce shrnuje nejnovější poznatky ohledně vývoje bilingvních dětí a kriticky také posuzuje výsledky předchozích, často kontroverzních, studií a různých metod, které byly dosud ke zkoumání dané problematiky použity. Výzkumná část práce se zaměřuje na zjišťování rozdílů mezi monolingvními a bilingvními adolescenty ve věku 11-15 let v oblasti sociální kognice, konkrétně měří míru prosociálního chování u zkoumaného vzorku 34 monolingvních a 30 bilingvních žáků 2. stupně různých ZŠ s českým nebo bilingvním vzdělávacím plánem pomocí triangulace metod.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Autorka předkládá velice kvalitně zpracovanou disertační práci, která je věnována u nás dosud málo výzkumně probádanému vztahu bilingvismu a prosociálního chování. Svým obsahem a zaměřením výzkumné části je dobře využitelná nejen pro vývojové a dětské klinické psychology a poradenské pracovníky, ale i pro učitele a rodiče. Autorka vycházela výhradně ze zahraniční literatury a ze zahraničních výzkumů.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Oceňuji především kvalitní a přehledné zpracování dostupných aktuálních zahraničních výzkumů vážících se k dané problematice. Obsahově považuji za zajímavou především kapitolu *Code-switching a jeho vliv na anatomii a funkci mozku* a kapitoly pojednávající o nežádoucích proměnných ovlivňujících výzkumy v oblasti bilingvismu. Autorka zde prokazuje nejen velký přehled o dané problematice, ale i kritický náhled na realizované výzkumy.

1. Struktura argumentace.

Jednotlivé kapitoly byly vhodně voleny a dávají jasný přehled o celkovém záměru autorky, jsou v souladu s cílem práce, jsou dobře strukturovány a jednotlivé části na sebe logicky navazují. Text je stylisticky jednotný, soudržný, srozumitelný a argumentačně podložený.

2. Formální úroveň práce

Práce je vizuálně přehledná a dobře graficky zformátovaná, na ojedinělý překlep jsem narazila jen na s. 23. Veškeré podklady a metody sběru dat jsou řádně uvedeny v přílohách práce.

3. Práce s prameny či s materiálem, výzkumná část

Autorka se ve své práci opírá především o primární vědecké prameny a pracuje s nimi metodicky správně. Výzkumný cíl, výzkumné otázky, hypotézy i zvolené metody sběru dat (triangulace metod) byly stanoveny přiměřeně a v souladu s tématem práce. Oceňuji přehledné a strukturované zpracování výsledků výzkumu pomocí tabulek. Diskuse, kde autorka porovnává své výsledky s jinými výzkumy, uvádí limity své práce, zamýšlí se nad možnostmi využití získaných poznatků pro praxi, je velice dobře zpracována. Autorka zde samozřejmě neopomněla uvést ani zajímavé možnosti dalšího zkoumání dané problematiky.

IV. Dotazy k obhajobě

S potěšením jsem se seznámila s nejnovějšími poznatky v oblasti vývoje bilingvních dětí, které byly podány velice přehledně a čtivě. Na mnoha místech mi v mysli vytanuly otázky, které se týkají teorie primární a sekundární intersubjektivní, tj. kvality komunikace a interakce mezi dítětem a pečující osobou, tady dalšího faktoru, který bezesporu bude mít vliv na vývoj kognitivních i sociálních dovedností u dětí a měl by být jako další nežádoucí proměnná ve výzkumech bilingvních dětí sledován. Ráda bych se Vás u obhajoby této práce zeptala na to, zda v nějakých studiích týkajících se bilingvních dětí, byl i tento faktor sledován?

V. Závěr

Hana Tomášková, MSc. svou disertační práci prokázala schopnost vědecké práce. Doporučuji jí pokračovat v zaměření na zvolené téma i nadále a využít své zkušenosti v širším a longitudinálním výzkumu s nastolováním nových otázek.

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěla.

V Praze dne 5.10.2024

PhDr. Eva Šírová, Ph.D.